

1. Курс:

Наркомании и зависимости:

- парадигми и
- перспективи

2. Цели на курса:

а) Оценка на парадигмите и перспективите при зависимостите, включително и на концепцията, подчертаваща етиологията, епидемиологията и *consequences* на наркоманиите.

б) Усвояване на теорията и изследванията върху наркоманиите от гл. т. на мултидисциплинарността, вкл. психосоциалните, медицинските, крос-културалните, историческите и икономическите подходи.

3. Задачи на курса.

След завършването на модула студентите трябва да могат да:

- А) Критично да дискутират ключовите концепции, използвани в базата данни за наркоманиите и зависимостите
- Б) Да оценяват употребата на наркотици в контекста на различни културални и исторически предпоставки
- В) Да дават оценка на приносите на различните теории при обяснението на наркоманиите и зависимостите
- Г) Да сравняват политиката към наркоманиите, стратегиите и законите в различните страни и региони
- Д) Да дават критична оценка на възможностите за лечение и на службите, които ги предлагат

4. Изисквания за предварителна подготовка на студентите.

Студентите, които ще бъдат приемани в програмата трябва да имат завършена акалавърска / магистърска степен по:

- психология,
- педагогика,
- социални дейности,
- право,
- медицина.

5. Форми на обучение:

- Лекции,
- семинари
- доклади.

6. Продължителност на курса 2 семестъра

7. Кредити –

8. Преподавател – Филип Лазаров

9. Общо описание на тематиката на курса:

Този основен модул, който ще се провежда всяка седмица два семестъра, има за цел да даде оценка на наркоманиите от гл. т. и в контекста на различни парадигми и перспективи. Той представя основните теории и модели, подчертаващи съвременните насоки и обсъждания на наркоманиите, обединяващи концепции и изследвания от различни дисциплини, вкл. психология, социология, антропология, история, медицина, икономика. Също така той разглежда пълния набор от подробности за наркоманиите, от аетиологията и епидемиологията на наркоманиите до ключовите последици от тях (престъпност, СПИН) и официалния отговор (намаляване търсенето на наркотици). Този модул има за цел да помогне на студентите да разберат употребата на наркотици и проблемите, свързани с тази употреба, в техния по-широк исторически и международен контекст, като фокусира върху еволюцията на политиката към наркоманиите и развитието на служби в България. В семинарен доклад студентите ще представят дискусия, базирана на една част от темите и ще бъдат оценени както в устно, така и в писмено представяне. В есето си студентите критично ще изложат виждането си за наркоманиите или ще направят оценка на ефективността на политиката към наркоманиите в определена област (напр. превенция на СПИН, на наркоманиите, безопасна употреба).

10.Разпределение на темите по часове

а) Концепция за наркоманиите:

- терминология и типология;
- причини и ефекти от употребата;

- основни области на познания за наркоманиите (аетиология, епидемиология, рискове/щети, политики/служби; намаляване на търсенето)

b) Теории за наркоманиите:

- медицинска,
- криминологична,
- икономически и психо-социален модел на наркоманиите;
- основни психологични теории;
- философия на въздържанието и намаляване търсенето на наркотици; намаляване щетите от употребата.

c) Употреба на наркотици:

- особености и разпространение на наркоманиите;
- профили на наркоманите/суб-култура;
- продължителност и начини на употребата;
- контролирана употреба и
- проблемна употреба на наркотици;

d) Проблеми с наркотиците:

- трафик; криминогенност и
- разстройства, свързани с употребата;
- шофиране и употреба на наркотици;
- здравни проблеми, свързани с употребата (напр. психози, свръхдоза, НИВ/СПИН); смъртност, причинена от наркотиците

e) Наркоманен контекст:

- употребата на наркотици през историята, културите, религиите и други социални групи;
- икономически и политически контекст на наркоманиите;
- медии и морален отзвук [обществено мнение].

f) Политика по наркоманиите:

- enforcement,
- превенция, обучение,
- лечение и грижа;
- закони и стратегии;
- алтернативи за наказание [легализация, декриминализация]

g) Служби по наркоманиите:

- специализирани клиники и общопрактикуващи лекари;
- полиция, съд и затвори;
- консултиране,

- лечение и рехабилитация;
- улични служби; обмяна на игли и спринцовки, аутрич
- и безопасна употреба.

11. **Форми на оценка на получените знания и умения:**

- Изпит;
- курсова работа: есе от 4 000 думи (70%)
- и семинарен доклад от 2 000 думи (30%).
- Минимален бал за успешен изпит – 40%.

Библиография

1. British Medical Association	[1997]	Злоупотребата с наркотици.
2. Coomber R (ed.)	[1998]	Контрол над наркотиците и наркоманите
3. Davis J.	[1992]	Митът за зависимостите
4. Dorn N., Murji K. & South N.	[1992]	Трафикантите: Пазарът на Наркотици и законодателството
5. Edwards G., et al.	[1983]	Употреба и злоупотреба. Културални перспективи
6. McKenna T.	[1992]	Food and Gods: A radical History of Plants, Drugs and Evolution
7. O'Hare P, Newcombe R. (Eds.)	[1992]	Намаляване на щетите, свързани с наркотиците
8. Plant M & Plant M.	[1992]	Рискови личности: алкохол, наркотици, секс и младост
9. Rudgley R.	[1998]	Енциклопедия на психоактивните
10. Shapiro H.	[1999]	В очакване на Човека: историята на наркотиците и популярната музика